

V Bruseli 12. 6. 2019
COM(2019) 279 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE,
RADE A EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKE**

**Prehľbovanie európskej hospodárskej a menovej únie: hodnotenie
pokroku štyri roky po správe piatich predsedov**

Príspevok Európskej komisie k samitu eurozóny 21. júna 2019

1. ÚVOD

Dňa 21. júna 2019 sa v Bruseli stretnú lídri EÚ, aby preskúmali napredovanie programu, ktorý je zásadný pre európsky projekt a bol ústredný v reakcii EÚ na hospodársku, finančnú a sociálnu krízu, ktorá nastala po roku 2007: hlbšia a spravodlivejšia hospodárska a menová únia.

Keď pred desaťročím EÚ a eurozónu zasiahla celosvetová kríza, Európa čoskoro čelila prudkému zhoršovaniu hospodárskej a sociálnej situácie, ktoré bolo najhoršie od druhej svetovej vojny. Finančná kríza sa rýchlo rozvinula do hospodárskej krízy a dlhovej krízy štátov eurozóny. EÚ stála pred dvomi zásadnými výzvami. Po prvé, z krátkodobého hľadiska musela udržať stabilitu a integritu eurozóny a vyrovnáť sa s nevídanými narušeniami hospodárskych a sociálnych štruktúr. Po druhé, musela navrhnúť a začať realizovať ambiciózny projekt na riešenie zraniteľných miest v štruktúre zóny jednotnej meny, aby zabezpečila jej životaschopnosť z dlhodobejšieho hľadiska.

Odvtedy sa dosiahol dôležitý pokrok v oboch oblastiach. Európske hospodárstvo v súčasnosti rastie už siedmy rok po sebe a budúci rok by mal rásť pokračovať. Zamestnanosť láme rekordy a nezamestnanosť je na historicky najnižšej úrovni. Ekonomiky členských štátov sa opäť zblížujú. Posilnila sa celková stabilita a integrita eurozóny, vytvorila sa banková únia a štruktúra eurozóny sa výrazne zlepšila. Uvedený pokrok si vyžadoval silné vedenie a zásadné rozhodnutia. Správa piatich predsedov¹ z júna 2015 poskytla silný podnet. Prehĺbenie hospodárskej a menovej únie v Európe bolo takisto jednou z desiatich priorit, ktoré si stanovila táto Komisia na začiatku svojho funkčného obdobia².

Graf 1: Kľúčové fakty a čísla týkajúce sa EÚ a eurozóny

Euro	
☒	V roku 2019 podporuje euro 75 % občanov v porovnaní so 67 % na začiatku funkčného obdobia súčasnej Komisie.
☒	Približne 60 krajín sveta euro buď používa, bude ho používať, alebo s ním bude prepájať svoju menu.
Pokrok v hospodárstve	
☒	Od začiatku pôsobenia Junckerovej Komisie bolo v EÚ vytvorených 13,4 milióna pracovných miest.
☒	V apríli 2019 dosiahla miera nezamestnanosti v EÚ 6,4 %, čo je najnižšia miera zaznamenaná od začiatku storočia, keď sa začali zaznamenávať harmonizované údaje za všetky členské štáty EÚ.
☒	Nezamestnanosť mladých ľudí v EÚ klesla z 21,7 % v roku 2014 na 14,2 % v apríli 2019.

¹ Správa piatich predsedov: Dobudovanie hospodárskej a menovej únie v Európe: Správa Jeana-Clauda Junckera vypracovaná v úzkej spolupráci s Donaldom Tuskom, Jeroenom Dijsselbloemom, Mariom Draghim a Martinom Schulzom, 22.6.2015. Tejto správe predchádzala „Analytická správa o hospodárskej a menovej únii (HMÚ)“, ktorú vypracovali Jean-Claude Juncker, Donald Tusk, Jeroen Dijsselbloem, Mario Draghi a prediskutovali na neformálnom zasadnutí Európskej rady 12. februára 2015.

² „Nový začiatok pre Európu: moja agenda pre zamestnanosť, rast, spravodlivosť a demokratickú zmenu“ – politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu, 15.7.2014, predseda Juncker.

- ☑ Hospodárstvo EÚ zaznamenalo 7 rokov neprerušného rastu.
- ☑ V dôsledku krízy klesli mzdy, ale potom začali rásť, najmä od roku 2017. Mzdy na zamestnanca vzrástli od roku 2014 do roku 2019 približne o 10 % v EÚ, ako aj v eurozóne.

Aj keď sa z dôvodu krízy zintenzívnilo reformné úsilie, politická vôľa posunúť sa k dobudovaniu hospodárskej a menovej únie sa do istej miery spomalila vzhľadom na priaznivejší hospodársky kontext. V dôsledku toho aj napriek nepopierateľným zlepšeniam pretrvávajú dôležité nedostatky v štruktúre hospodárskej a menovej únie, ktoré majú v konečnom dôsledku nepriaznivý vplyv na medzinárodnú atraktivitu eura a kapacitu EÚ vo vytváraní pracovných miest, hospodárskeho rastu, sociálnej spravodlivosti a makroekonomickej stability. Po rozsiahlych konzultáciách³ Komisia v decembri 2017 predložila plán súboru návrhov na riešenie zostávajúcich nedostatkov⁴.

Na samite eurozóny v júni 2018 (ktorý sa konal v inkluzívnom formáte všetkých 27 členských štátov) lídri poverili Euroskupinu, aby pracovala na viacerých otázkach s cieľom dosiahnuť dohodu na samite eurozóny v decembri 2018. Pri tejto príležitosti predstavili lídri nový plán v rámci úsilia o dosiahnutie pokroku v kľúčových otázkach, konkrétne i) zaviesť spoločný zabezpečovací mechanizmus pre jednotný fond na riešenie krízových situácií, ktorý bol v zásade schválený už v roku 2012⁵, ii) posilniť úlohu Európskeho mechanizmu pre stabilitu, iii) vymedziť ďalšie kroky smerom k vytvoreniu európskeho systému ochrany vkladov, iv) pripraviť návrh rozpočtového nástroja pre konvergenciu a konkurencieschopnosť eurozóny v rámci rozpočtu EÚ a v) pokročiť v práci zameranej na posilnenie medzinárodnej úlohy eura. Aj keď sa dosiahol určitý pokrok, všetky tieto pracovné línie ešte treba dokončiť.

Takmer presne štyri roky po uverejnení správy piatich predsedov sa v tomto oznámení hodnotí pokrok smerom k hlbšej a spravodlivejšej hospodárskej a menovej únii so zreteľom na celkový hospodársky kontext. Dlhodobé hospodárske oživenie v eurozóne nedávno zaznamenalo určité znaky oslabenia, ktoré prehĺbili zložitejšie geopolitické súvislosti a napäté obchodné vzťahy. Na účel podpory rastu sa v posledných niekoľkých rokoch intenzívne mobilizovala menová politika. Ukázalo sa, že fiškálna politika v eurozóne ako celku je mierne podporná, v krajinách s vysokým dlhom je však naďalej obmedzený priestor na manévrovanie. Schopnosť našich hospodárstiev čeliť krízam, odraziť sa smerom dopredu a dosiahnuť dlhodobý rast príjmov a sociálnu spravodlivosť bude do veľkej miery závisieť od zdravých vnútroštátnych politík a inštitúcií, odolnosti domácich hospodárskych a sociálnych štruktúr a od kvality verejných financií.

Vzhľadom na úzku integráciu našich hospodárstiev, najmä v rámci eurozóny, ktoré predstavujú 85 % hrubého domáceho produktu EÚ27, bude schopnosť dosahovať dobré výsledky a znovu nastoliť rast v konečnom dôsledku závisieť aj od toho, aké odolné budú štruktúry hospodárskej a menovej únie v Európe. Budúcnosť hospodárskej a menovej únie preto nie je dôležitou

³ Diskusný dokument o prehĺbení hospodárskej a menovej únie, 31.5.2017, Európska komisia.

⁴ Dňa 13. septembra 2017 predseda Juncker v správe o stave Únie jednoznačne vyhlásil, že „euro má byť jednotnou menou Európskej únie ako celku“, ako sa vyžaduje v zmluve. Odvtedy Bulharsko (ktorého mena je už viazaná na euro) požiadalo o úzku spoluprácu s Európskou centrálnou bankou a v júli 2018 oznámilo niekoľko predbežných záväzkov s cieľom pripraviť pôdu pre členstvo v systéme ERMII, zatiaľ čo Chorvátsko práve predložilo svoju žiadosť o úzku spoluprácu s Európskou centrálnou bankou a očakáva sa, že čoskoro požiada o pripojenie k bankovej únii.

⁵ So zabezpečovacím mechanizmom pre jednotný fond na riešenie krízových situácií sa počítalo už v záveroch Európskej rady z decembra 2012.

otázkou len pre krajiny, ktoré sú v plnej miere zapojené do menovej únie, ale aj pre EÚ ako celok, a najmä pre krajiny, ktoré prijímú euro v budúcnosti⁶.

Posúdenie toho, čo sa už dosiahlo, predstavuje určitý spôsob kolektívneho sústredenia pozornosti. Aj keď citlivé otázky a odlišné pohľady na to, ako by mala napredovať hospodárska a menová únia, sú všeobecne známe, nemali by nám brániť pri dosahovaní kompromisov. V stávke sú ťažko vydobyté úspechy dosiahnuté za uplynulých 10 rokov. Je čas odpútať sa od zakorenených názorov a oživiť našu kolektívnu ambíciu.

2. Z ČOHO VYCHÁDZAME

Na začiatku finančnej a dlhovej krízy bolo jedným z prvých zásadných krokov to, že eurozóna bola vybavená mechanizmami krízového riadenia na podporu vlád, ktoré prichádzali o prístup na trh pri zachovaní udržateľných úrokových sadzieb. Európsky mechanizmus pre stabilitu môže v súčasnosti poskytovať finančnú pomoc členským štátom eurozóny, ktoré majú závažné problémy týkajúce sa financovania alebo ktorým takéto problémy hrozia, s celkovými prostriedkami v objeme 500 miliárd EUR.

Po druhé, boli zavedené kľúčové prvky bankovej únie na posilnenie finančného sektora, oslabenie prepojenia medzi bankami a štátmi, obmedzenie verejných záchrán bánk pomocou vonkajších zdrojov a prekonanie rušivých vplyvov fragmentácie v oblasti regulácie a dohľadu pozdĺž štátnych hraníc. Jednotný súbor pravidiel pre banky poskytuje jednotný súbor prudenciálnych pravidiel platných v celej EÚ. Funguje aj ako základ pre jednotný trh v oblasti bankovníctva. Jednotný mechanizmus dohľadu vykonáva dohľad nad najdôležitejšími bankami v bankovej únii. V prípade, že zlyhá významná banka a riešenie jej krízovej situácie je vo verejnom záujme, toto riešenie krízovej situácie prebieha centrálnou prostredníctvom jednotného mechanizmu dohľadu v súlade s jednotným súborom pravidiel.

Po tretie, pokrok v únii kapitálových trhov prispieva k odolnosti finančného systému a znižovaniu rizika prostredníctvom jeho rozdelenia v súkromnom sektore. Vďaka tomu majú spoločnosti jednoduchší prístup ku kapitálu a jednotlivcom sa uľahčuje investovanie a diverzifikácia ich úspor novými spôsobmi. Účinný rámec platobnej neschopnosti je veľmi dôležitou súčasťou prispôsobivého podnikateľského prostredia priaznivého pre rast, a preto je rozhodujúcim prvkom dobre fungujúcej hospodárskej a menovej únie. V uplynulých rokoch EÚ dosiahla značný pokrok v zlepšovaní rámca platobnej neschopnosti; Európsky parlament a Rada napríklad nedávno dospeli k politickej dohode o smernici⁷, ktorá po neúspechu v podnikaní poskytne podnikateľom príležitosť začať odznova a zlepši účinnosť postupov reštrukturalizácie a platobnej neschopnosti.

Po štvrté, makroekonomický a rozpočtový dohľad EÚ nad členskými štátmi sa významne posilnil zavedením postupu pri makroekonomickej nerovnováhe, so zlepšenými vnútroštátnymi rozpočtovými rámcami a reformou Paktu stability a rastu, súborom pravidiel určených na zabezpečenie toho, aby členské štáty presadzovali zdravé fiškálne politiky. Všetky nové prvky boli začlenené do európskeho semestra, postupu EÚ na koordináciu hospodárskych politík. Dva body si zaslúžia osobitnú pozornosť: Členské štáty sú v súčasnosti povinné predkladať svoje návrhy rozpočtových plánov na posúdenie na úrovni EÚ pred ich prijatím na vnútroštátnej

⁶ COM(2017) 821. Oznámenie Komisie – Ďalšie kroky na ceste k dobudovaniu európskej hospodárskej a menovej únie: plán.

⁷ COM(2016) 723. Návrh smernice o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, druhej šanci a opatreniach na zvýšenie účinnosti postupov reštrukturalizácie, platobnej neschopnosti a oddĺženia.

úrovni, a koordinácia politík prekračuje rámec jednotlivých členských štátov zohľadňovaním záležitostí, ktoré sú relevantné pre eurozónu ako celok.

Hlavné inovácie týkajúce sa inštitúcií a postupov boli doplnené o dodatočné, cielenejšie zlepšenia riadiaceho rámca: Európsky semester bol prepracovaný a popri koordinácii a monitorovaní vnútroštátnych hospodárskych politík sa teraz väčšia pozornosť venuje výzvam eurozóny ako celku a podpore hospodárskej a sociálnej konvergenzie. Komisia poskytla usmernenia týkajúce sa využívania flexibility v rámci pravidiel Paktu stability a rastu na podporu hospodárskeho rastu a uľahčenie reforiem a investícií s cieľom dosiahnuť lepšiu rovnováhu medzi potrebami stabilizácie a udržateľnosti členských štátov⁸. Odhaduje sa, že ďalší voľný priestor, ktorý umožnila flexibilita podľa Paktu stability a rastu, za uplynulé štyri roky posilnil hrubý domáci produkt EÚ o 0,8 % a jeho výsledkom bolo približne 1,5 milióna ďalších pracovných miest. Okrem európskych štrukturálnych a investičných fondov bol spustený aj investičný plán pre Európu („Junckerov plán“). Odhaduje sa, že prostredníctvom tohto nového nástroja sa mobilizovalo 400 miliárd EUR, v dôsledku čoho sa hrubý domáci produkt EÚ zvýšil o 0,6 % a vytvorilo sa 750 000 pracovných miest⁹.

Komisia takisto poukázala na sociálne aspekty, keďže navrhla Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili ostatné inštitúcie EÚ, a začlenila sociálne priority do európskeho semestra. Po konzultácii s členskými štátmi Komisia takisto vypracovala referenčné rámce na podporu konvergenzie vo viacerých oblastiach politiky týkajúcich sa zamestnanosti a sociálnych aspektov. S cieľom informovať a podporiť proces reforiem na vnútroštátnej úrovni prijala Rada odporúčanie, aby členské štáty eurozóny zriadili poradenské národné rady pre produktivitu. Na záver, Komisia zriadila službu na podporu štrukturálnych reforiem na zhromažďovanie odborných znalostí z celej Európy a poskytovanie odbornej podpory členským štátom.

V prvých mesiacoch svojho funkčného obdobia musela Junckerova Komisia riešiť problém obnovenia krízy, keď Grécko nedokončilo svoj druhý program makroekonomických úprav a počas niekoľkých týždňov reálne hrozil „grexit“. Komisia pomohla pripraviť pôdu pre nový program na podporu stability, ktorý bol odsúhlasený na samite eurozóny v júli 2015. Komisia okrem toho vypracovala aj plán, ktorý mal pomôcť Grécku stabilizovať hospodárstvo a maximálne využiť finančné prostriedky EÚ na podporu zamestnanosti, rastu a investícií. EÚ mobilizovala až 35 miliárd EUR pre Grécko v rámci rôznych programov financovania v rokoch 2014 – 2020, čo vyvolalo odhadovaný 2 % nárast hrubého domáceho produktu krajiny. Komisia v kritickom momente v júli 2015 pomohla prostredníctvom krátkodobého úveru zmobilizovať preklenovacie financovanie vo výške 7 miliárd eur v rámci Európskeho finančného stabilizačného mechanizmu, aby sa Grécko nechtilo neocitlo mimo eurozóny¹⁰. Grécko v auguste 2018 úspešne ukončilo trojročný program makroekonomických úprav, v rámci ktorého mu bolo vo forme úverov poskytnutých spolu 61,9 miliardy EUR na základe vykonávania komplexného a bezprecedentného programu reforiem. Vďaka tomu mohlo Grécko pevne ukotviť svoje miesto v EÚ a eurozóne a EÚ mohla zanechať zvyšky krízy za sebou.

⁸ COM(2015) 12. Optimálne využívanie flexibility v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu.

⁹ Číselné údaje v tomto odseku sú odhadmi Komisie; pozri aj Prejav predsedu Junckera o stave Únie z 12. septembra 2018 a príspevok Komisie k neformálnemu stretnutiu lídrov EÚ27 v Sibiu (Rumunsko) 9. mája 2019.

¹⁰ Rada 17. júla 2015 prijala rozhodnutie o poskytnutí krátkodobej finančnej pomoci Grécku v rámci európskeho mechanizmu finančnej stabilizácie. Krátkodobá finančná pomoc umožnila krajine vyrovnať nedoplatky voči Medzinárodnému menovému fondu a Gréckej centrálnej banke a uhradiť splátky Európskej centrálnej banke, dokým Grécko nezačne dostávať finančné prostriedky v rámci nového programu Európskeho mechanizmu pre stabilitu.

Graf 2: Posilnený súbor nástrojov

Európska centrálna banka plnila dôležitú úlohu pri obnovovaní dôvery v eurozónu. Od vypuknutia celosvetovej finančnej krízy v roku 2008 a následnej dlhovej krízy štátov eurozóny opatrenia menovej politiky Európskej centrálnej banky významne prispievali k zlepšeniu finančných podmienok pre spoločnosti a domácnosti a k vyššiemu hospodárskemu rastu a inflácii v eurozóne. Tieto opatrenia prijaté s cieľom udržať cenovú stabilitu zahŕňajú veľmi nízke – a dokonca záporné – úrokové sadzby, ktoré bankám ponúkajú refinančné operácie s dlhou splatnosťou, podmienené poistenie likvidity prostredníctvom potenciálnych priamych nákupov štátnych dlhopisov a nákup a držbu dlhopisov súkromného a verejného sektora. Úverové sadzby pre spoločnosti a domácnosti v eurozóne zostali blízko svojich historických miním a rast objemov bankových úverov pokračoval v ich postupnej stúpajúcej tendencii. Podporilo to hospodársky rozmach, ktorý sa z krehkého a nerovnomerného oživenia rozvinul na prebiehajúcu expanziu, pričom deflačné riziká už z veľkej časti zmizli. Vzhľadom na všetky opatrenia menovej politiky prijaté od polovice roku 2014 a na opatrenia, o ktorých sa rozhodlo v júni 2018, sa celkový vplyv na infláciu a mieru rastu reálneho hrubého domáceho produktu v eurozóne v obidvoch prípadoch v rokoch 2016 až 2020 kumulatívne odhaduje na približne 1,9 %¹¹.

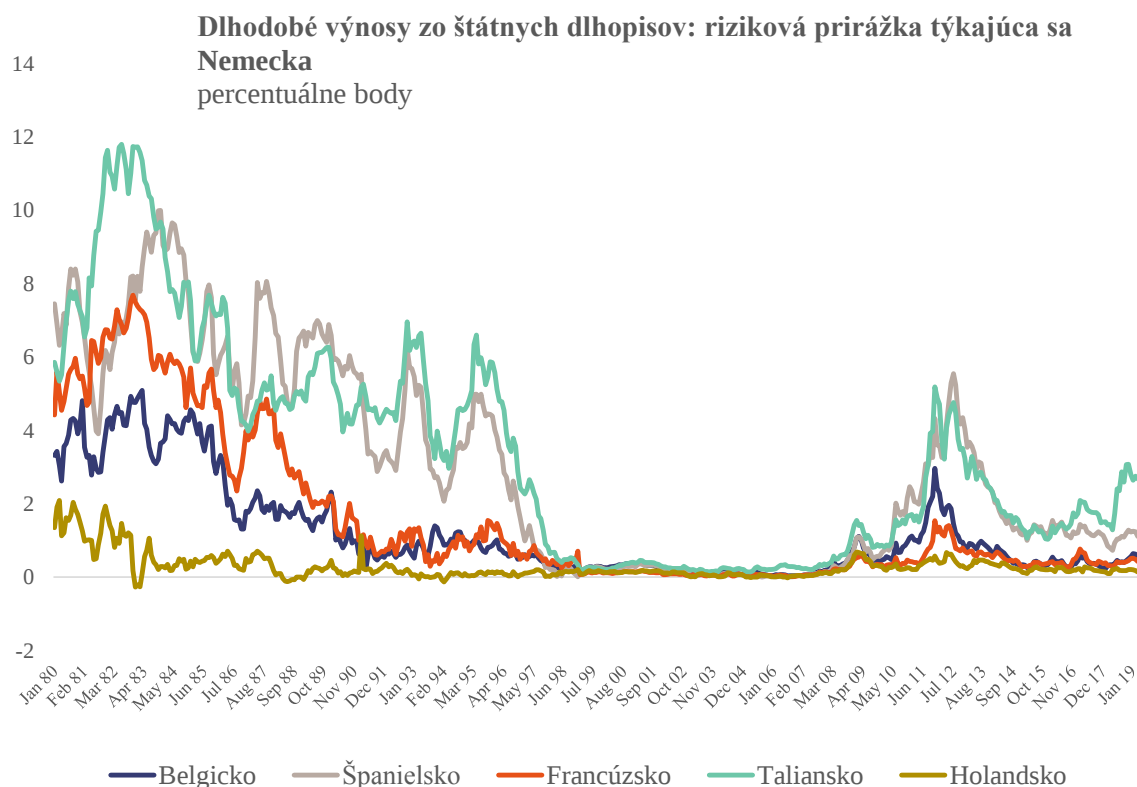
Celkovo EÚ prijala rozhodujúce opatrenia na riešenie mnohých medzier a nedostatkov pôvodnej štruktúry hospodárskej a menovej únie. Ako je znázornené na obrázku 2, súbor nástrojov bol posilnený.

Súčasne sa obnovila dôvera v trh. Riziková prirážka k štátnym dlhopisom je ukazovateľom rizika vnímaného investormi. V grafe 3 sa pozornosť upriamuje na podstatné rozdiely vo výnosoch zo štátnych dlhopisov, ktoré existovali pred zavedením eura, na to, ako tieto rozdiely po zavedení eura v zásade zmizli, na ich náhly vzostup v dôsledku krízy a ich postupný pokles od roku 2012 so zrejmyými rozdielmi medzi krajinami. Zatiaľ čo posudzovanie účastníkov trhu nemusí byť vždy úplne racionálne, vývoj rizikovej prirážky k štátnym dlhopisom napriek tomu poskytuje určitú predstavu o dôveryhodnosti existujúcich inštitucionálnych podmienok a aktuálnych hospodárskych politík na európskej, ako aj vnútroštátnej úrovni¹².

¹¹ Európska centrálna banka, Ekonomický bulletin, marec 2019.

¹² Tieto aspekty už boli uvedené v „Správe o hospodárskej a menovej únii v Európskom spoločenstve“ z roku 1989, ktorú vypracoval výbor pre štúdiu o hospodárskej a menovej únii za predsedníctva Jacquesa Delorsa. Pozri napríklad: „Trhové sily môžu do určitej miery vyvíjať vplyv na disciplínu. [...] Zo skúseností však vyplýva, že vnímanie trhu nevyhnutne neposkytuje silné a presvedčivé signály[...]“.

Graf 3: Dôvera v štátne dlhopisy eurozóny z veľkej časti obnovená

Zdroj: Bloomberg

3. KDE SA NACHÁDZAME

Výsledky, ktoré sa dosiahli v uplynulých rokoch, sú pozoruhodné z inštitucionálnej, ako aj hospodárskej perspektívy. V súčasnosti sa súbor pravidiel a inštitúcie podporujúce hospodársku a menovú úniu málo podobajú na základný rámec spred dvadsiatich rokov. Okrem toho sa významne zlepšila hospodárska situácia a pozostatky finančnej krízy a krízy štátneho dlhu značne ustúpili, aj keď dlho trvalo, kým sa vyliečili sociálne jazvy a pokrok je v rámci Európy stále nerovnomerný.

Napriek nepopierateľným výsledkom treba ešte vyvíjať ďalšie úsilie. Ako sa uvádza v dokumente piatich predsedov z roku 2015, ktorým sa riadila práca Komisie za posledné štyri roky, stále chýbajú dôležité prvky v rámci celkových štruktúr hospodárskej a menovej únie v Európe.

Samit eurozóny v decembri 2018 bol najnovšou snahou o vyvinutie obnoveného tlaku na bezprostredné úlohy. Od januára 2019 prebiehajú medzi členskými štátmi eurozóny diskusie o vykonávaní uvedených politických dohôd v rámci Euroskupiny a na iných sčasti medzivládnych fórach, najmä o rozpočtovom nástroji pre konvergenciu a konkurencieschopnosť¹³, reforme Európskeho mechanizmu pre stabilitu a budúcnosti bankovej únie. Komisia plnila aktívnu úlohu, najmä prostredníctvom poskytovania

¹³ Rokovania o rozpočtovom nástroji pre konvergenciu a konkurencieschopnosť sa uskutočnili v inkluzívnom formáte pracovnej skupiny pre Euroskupinu, t. j. s 27 členskými štátmi EÚ.

technických odborných znalostí na posilnenie napredovania. Cieľom úsilia Komisie je takisto zabezpečiť, aby vznikajúce politické kompromisy boli v súlade s legislatívnym rámcom EÚ a aby nemali vplyv na možné budúce zmeny v uvedenom rámci, najmä so zreteľom na prudenciálne právne predpisy a právne predpisy týkajúce sa riešenia krízových situácií bánk, budúcu integráciu Európskeho mechanizmu pre stabilitu do práva EÚ a pravidiel, ktorými sa riadi koordinácia hospodárskej politiky, rozpočtový a makroekonomický dohľad a finančná stabilita.

Rozpočtový nástroj pre konvergenciu a konkurencieschopnosť eurozóny

Rozpočtový nástroj pre konvergenciu a konkurencieschopnosť eurozóny bude podporovať súdržnosť v rámci Únie posilňovaním odolnosti hospodárskej a menovej únie. Primárnym cieľom je podporiť štrukturálne reformy a investície v členských štátoch eurozóny so zámerom zlepšiť vnútroštátne hospodárske a sociálne štruktúry, ktoré prispievajú k tlmeniu narušení hospodárstva a adaptácii na ne. Nástroj doplní existujúce fondy EÚ.

Návrh programu na podporu reforiem, ktorý predložila Komisia v máji 2018, bol od začiatku a v súlade s vyjadreniami lídrov základom pre diskusie medzi členskými štátmi eurozóny¹⁴. Rokovania boli veľmi produktívne a dosiahol sa výrazný pokrok; dohoda o hlavných charakteristikách budúceho rozpočtového nástroja pre konvergenciu a konkurencieschopnosť je na dosah.

Rozpočtový nástroj by bol spojený s európskym semestrom, dobre etablovaným cyklom koordinácie hospodárskych politík v EÚ. Členské štáty eurozóny by dobrovoľne predložili riadne odôvodnené a koherentné návrhy na investície a reformy, ktoré by Komisia posúdila na základe transparentných kritérií. Finančná podpora by sa sprístupnila v splátkach a bola by podmienená dosahovaním dohodnutých čiastkových cieľov. Bola by zložená z priamych finančných príspevkov a mohli by ju využívať aj členské štáty eurozóny v rámci Programu InvestEU.

Stretnutie členských štátov eurozóny v rámci Rady a Euroskupiny/samitu eurozóny by poskytlo strategickú orientáciu a usmernenia na základe odporúčania Rady k hospodárskej politike eurozóny. S cieľom vytvoriť tento riadiaci rámec je Komisia pripravená navrhnúť nové nariadenie na základe článku 136 zmluvy s plným rešpektovaním výsad EÚ a Komisie, pokiaľ ide o plnenie rozpočtu a vykonávanie programu.

Nový rozpočtový nástroj má byť súčasťou rozpočtu EÚ a jeho veľkosť sa určí v kontexte rokovaní o viacročnom finančnom rámci na roky 2021 – 2027, pričom sa zohľadnia jeho dôsledky pre členské štáty mimo eurozóny. Príspevky z rozpočtu EÚ by mohli byť doplnené ďalším financovaním prostredníctvom vonkajších pridelených príjmov na základe medzivládnej dohody.

Európsky mechanizmus pre stabilitu

Vytvorenie Európskeho mechanizmu pre stabilitu počas krízy predstavovalo zásadný čiastkový cieľ na ceste k stabilnejšej hospodárskej a menovej únii. Vo vhodnom čase by sa mal mechanizmus zahrnúť do právneho rámca EÚ, ako to navrhla Komisia v decembri 2017¹⁵. Prebiehajúca revízia Zmluvy o zriadení Európskeho mechanizmu pre stabilitu má ako prechodné riešenie ďalej posilniť predchádzanie krízam a ich riešenie v eurozóne. Nemal by duplikovať úlohy inštitúcií EÚ ani zvyšovať komplexnosť rámca hospodárskeho

¹⁴

COM(2018) 391. Návrh nariadenia o zriadení Programu na podporu reforiem.

¹⁵

COM(2017) 827. Návrh nariadenia Rady o zriadení Európskeho menového fondu.

dohľadu. V tomto smere Komisia a Európsky mechanizmus pre stabilitu dosiahli v roku 2018 spoločnú dohodu o budúcej spolupráci, v ktorej sa jasne vymedzujú ich príslušné úlohy¹⁶.

Plánovaná reforma Európskeho mechanizmu pre stabilitu zahŕňa revíziu preventívnych finančných nástrojov určených na podporu krajín so zdravými hospodárskymi základmi, ktoré by mohli byť zasiahnuté nepriaznivými otrasmi mimo ich kontroly. Objasnenie podmienok prístupu k týmto nástrojom je veľmi dôležité, pretože zabezpečuje transparentnosť a usmerňuje očakávania. Podmienky oprávnenosti by zároveň nemali byť v rozpore s účelom preventívnych nástrojov, mali by byť v súlade s podmienkami vyžadovanými podľa rámca EÚ pre dohľad a mali by byť navrhnuté takým spôsobom, aby sa rešpektovali právomoci inštitúcií EÚ.

Dohodlo sa, že Európsky mechanizmus pre stabilitu poskytne spoločný zabezpečovací mechanizmus pre jednotný fond na riešenie krízových situácií vo forme úverovej linky. Lídri sa dohodli na zavedení zabezpečovacieho mechanizmu, a to od roku 2020 najneskôr do roku 2023. Spoločný zabezpečovací mechanizmus bude ako posledná možnosť podporovať účinné a dôveryhodné riadenie bankových kríz v rámci jednotného mechanizmu riešenia krízových situácií a bude splácaný z príspevkov európskeho bankového sektora. S cieľom poskytnúť dôveryhodný rámec pre riešenie krízových situácií bánk sa na základe dohody o spoločnom zabezpečovacom mechanizme musí zabezpečiť, aby sa zdroje sprístupňovali rýchlo. V tejto súvislosti sú veľmi dôležité krátke lehoty na rozhodovanie (12/24 hodín) spolu s núdzovým hlasovacím postupom. Okrem toho je dôležité, aby boli povinnosti Európskeho mechanizmu pre stabilitu jasne vymedzené a aby sa neprekrývali ani nevytvárali trenia s inštitúciami a orgánmi EÚ, ktoré boli poverené vykonávaním dohľadu nad bankami alebo riadením kríz bánk. Čo je ešte dôležitejšie, reformou Zmluvy o zriadení Európskeho mechanizmu pre stabilitu sa nesmú vytvárať prekážky brániace budúcim zmenám právnych predpisov EÚ, ktoré by viedli k vzniku zásadných problémov ovplyvňujúcich autonómiu právneho poriadku EÚ. Právne predpisy EÚ v oblasti bankovníctva musia byť zostať otvorené ďalšiemu vývoju v súlade s metódou Spoločenstva na prispôsobenie sa meniacim sa trhovým podmienkam a dobudovanie bankovej únie.

Banková únia

V súčasnosti je bankový sektor EÚ v oveľa lepšej forme než pred 10 rokmi a vo významnej miere došlo k zníženiu rizika. Celkovo majú banky lepšiu kapitalizáciu a sú menej zadlžené, vďaka čomu sú lepšie pripravené odolávať hospodárskym otrasom. Podnikli sa dôležité kroky v znižovaní existujúcich objemov nesplácaných úverov spolu s cieľovým opatrením na predchádzanie ich obnovenému vytváraniu v budúcnosti a úrovně nesplácaných úverov sa približujú k úrovniam pred krízy. Aj keď objem nesplácaných úverov zostáva v niektorých členských štátoch naďalej vysoký, dosiahol sa značný pokrok. Toto úsilie musia vyvíjať všetky príslušné zainteresované strany¹⁷.

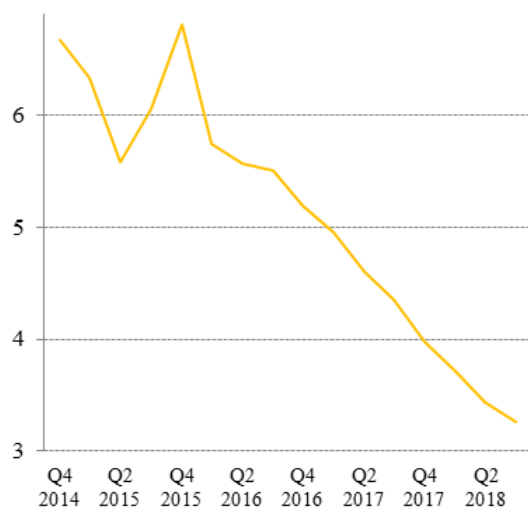
¹⁶ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-financial-assistance/loan-programmes/european-stability-mechanism-esm_en.

¹⁷ Štvrtá správa o pokroku v znižovaní nesplácaných úverov uverejnená spolu s týmto oznámením potvrdzuje pokrok v oblasti znižovania rizika.

Graf 4: Objem nesplácaných úverov sa významne znížil

Celkové hrubé nesplácané úvery a preddavky v EÚ

v % z celkových hrubých úverov a preddavkov, hodnoty na konci štvrťroka

Zdroj: Európska centrálna banka

Celkové nesplácané úvery EÚ

v % z celkových hrubých úverov, koncoročné hodnoty

Zdroj: Svetová banka - ukazovatele svetového rozvoja

Prostredníctvom nedávno dohodnutých právnych predpisov sa ďalej zníži riziko a viac sa posilní odolnosť európskeho bankového sektora. Nariadením Európskeho parlamentu a Rady o nesplácaných úveroch¹⁸ z apríla 2019 sa zavádzajú minimálne úrovne krytia nových nesplácaných úverov („zákonný prudenciálny zabezpečovací mechanizmus“) s cieľom obmedziť riziko nedostatočného financovania budúcich nesplácaných úverov. Bankovým balíkom, ktorý Európsky parlament a Rada prijali v máji 2019, sa zavádza rozsiahlejší rámec pre regulovanie bánk a výkon dohľadu nad nimi. Banky takisto napredujú pri vytváraní rezerv na absorpciu strát v kríze (minimálna požiadavka na oprávnené záväzky – MREL). Smernica o postavení nezabezpečených dlhových nástrojov v konkurznom konaní¹⁹ pomáha bankám vybudovať kapacitu na absorpciu strát a zabezpečiť, aby ich kritické funkcie mohli pokračovať bez verejných finančných prostriedkov. Uvedené opatrenia predstavujú zásadné čiastkové ciele v programe na znižovanie rizika po kríze a zavádzajú medzinárodné štandardy.

V decembri 2018 lídri vyzvali, aby sa napredovalo v práci na bankovej únii, a najmä, aby sa vymedzil plán na začatie politických rokovaní o európskom systéme ochrany vkladov, ktorý je tretím a stále chýbajúcim pilierom bankovej únie. Slepá ulička, ktorá bola charakteristická pre niekoľko posledných rokov, bohužiaľ pretrvala a nedosiahol sa hmatateľný pokrok. Napriek významnému zníženiu rizika, ku ktorému došlo vo finančnom sektore EÚ, určité zainteresované strany aj naďalej dôrazne odmietajú združovanie zdrojov a rozdeľovanie rizika v tomto štádiu.

¹⁸ Nariadenie (EÚ) 2019/630, pokiaľ ide o minimálne krytie strát pri problémových expozíciách.

¹⁹ Smernica (EÚ) 2017/2399, pokiaľ ide o postavenie nezabezpečených dlhových nástrojov v hierarchii konkurzného konania.

Okrem toho banková únia nebude dobudovaná, kým sa nezavedie spoľahlivý systém na riešenie bánk v ťažkostiach; vyžaduje si to účinný mechanizmus na zabezpečenie dostatočných likvidných aktív pre banky, ktorých krízová situácia sa rieši, aby zvládli krátkodobé odlevy vkladov, ktoré sú nevyhnutné v rámci riešenia krízových situácií. Na základe skúseností z nedávnych prípadov riešenia krízových situácií musia všetky účinné riešenia na zabezpečenie likvidity pri riešení krízových situácií ísť nad rámec obmedzeného zlepšenia existujúcich postupov.

So zreteľom na zasadnutie samitu eurozóny 21. júna 2019 Komisia vyzýva lídrov EÚ, aby:

- **dosiahli dohodu o hlavných charakteristikách rozpočtového nástroja pre konvergenciu a konkurencieschopnosť s cieľom podporiť jeho rýchle prijatie Európskym parlamentom a Radou, schválili jeho veľkosť v kontexte viacročného finančného rámca,**
- **dokončili zmeny v Zmluve o zriadení Európskeho mechanizmu pre stabilitu v záujme jej rýchlej ratifikácie zo strany členských štátov eurozóny vrátane funkčného a účinného spoločného zabezpečovacieho mechanizmu, zabezpečenia likvidity pri riešení krízových situácií a aktívnych a účinných preventívnych nástrojov, zachovali jasné vymedzenie zodpovedností medzi účastníkmi a možnosť upraviť jednotný súbor pravidiel EÚ pre banky na základe metódy Spoločenstva, časom začlenili Európsky mechanizmus pre stabilitu do práva EÚ,**
- **obnovili úsilie o dokončenie bankovej únie počnúc politickými rokovaniami o európskom systéme ochrany vkladov,**
- **urýchlili pokrok v oblasti únie kapitálových trhov a zintenzívniť úsilie o posilnenie medzinárodnej úlohy eura.**

4. ĎALŠIE KROKY

Pri napredovaní bude Komisia pokračovať v spolupráci s Európskym parlamentom, členskými štátmi, Európskou centrálnou bankou a inými orgánmi na presadzovaní prehlbovania hospodárskej a menovej únie. Okrem bezprostredných úloh, ktoré by sa mali vykonať tento rok, si dobudovanie hospodárskej a menovej únie vyžaduje dlhodobú víziu. Do roku 2025 by sa mal dosiahnuť pokrok v posilnení rámca pre hospodársky dohľad a riadenie EÚ podporený väčšou demokratickou zodpovednosťou s cieľom vytvoriť funkciu fiškálnej stabilizácie a dokončiť budovanie bankovej únie a únie kapitálových trhov. Tento pokrok by sa mal ďalej využiť na posilnenie medzinárodnej úlohy eura.

Hospodársky dohľad

V uplynulých rokoch sa dosiahol pokrok v tom, že sa členské štáty a celkové hospodárstvo eurozóny vracajú na cesty zodpovedného a udržateľného rastu. Najmä rozpočtový deficit a dlh eurozóny ako celku sa podstatne znížili, a to výraznejšie než v iných vyspelých ekonomikách. Fiškálne pozície sú však súčasne nerovnomerné: úrovne verejného dlhu v niektorých členských štátoch rýchlo klesajú, zatiaľ čo v iných sú stále vysoké.

Komisia bude hodnotiť vykonávanie rámca pre hospodársky a rozpočtový dohľad a preskúma balík dvoch legislatívnych aktov a balík šiestich legislatívnych aktov, čo by nakoniec malo otvoriť cestu k jednoduchším fiškálnym pravidlám EÚ. Preskúmanie by

zároveň mohlo poskytnúť základ pre ďalšie zlepšenia transparentnosti a účinnosti rámca koordinácie politiky a posilniť sociálny rozmer rámca dohľadu.

Posilňovanie inštitúcií

Nové pravidlá by mali byť sprevádzané zefektívnením právomocí v hospodárskej a menovej únii. Aj keď Európsky parlament už v uplynulých rokoch plnil aktívnejšiu úlohu, jeho postavenie by sa malo ešte posilniť. S cieľom zvýšiť transparentnosť a demokratickú zodpovednosť Komisia v decembri 2017²⁰ navrhla vymenovať tú istú osobu na pozíciu podpredsedu Komisie zodpovedného za hospodársku a menovú úniu a zároveň na pozíciu predsedu Euroskupiny. Mohlo by to viesť k významnému zvýšeniu zodpovednosti na európskej úrovni bez prenesenia právomocí z členských štátov. Táto osoba, zastupujúca členské štáty eurozóny aj Komisiu, by zároveň zastupovala eurozónu navonok, čo je rozhodujúce pre postavenie eura na svetovej scéne.

V konečnom dôsledku by Európsky mechanizmus pre stabilitu mal byť v právnom rámci EÚ. Zabezpečila by sa tak prehľadnosť inštitúcií a uznal by sa význam Európskeho mechanizmu pre stabilitu pre hospodársku a menovú úniu. Takáto integrácia by takisto umožnila zvýšenie politickej a právnej zodpovednosti Európskeho mechanizmu pre stabilitu na účel vykonávania jeho dôležitých úloh v krízovom riadení eurozóny. Silnejšia politická zodpovednosť smerom k Európskemu parlamentu, ako aj k národným parlamentom členských štátov eurozóny je nevyhnutná na zabezpečenie primeraného zohľadnenia spoločného záujmu eurozóny a na dosiahnutie dlhodobého prijatia občanmi. Súdny dvor okrem toho zdôraznil zodpovednosť Komisie ako strážkyne zmlúv za monitorovanie uplatňovania rámca Európskeho mechanizmu pre stabilitu v praxi a za pomoc pri zabezpečovaní plnej ochrany základných práv občanov v tejto súvislosti²¹.

Okrem toho by sa mohlo vytvoriť ministerstvo financií eurozóny, ktoré by v mene jeho členov malo prístup k finančným trhom s cieľom financovať časť ich potrieb pravidelného refinancovania. Ministerstvo financií eurozóny by mohlo spojiť existujúce kompetencie a útvary, ktoré sú v súčasnosti rozptýlené v rôznych inštitúciách a orgánoch vrátane Európskeho mechanizmu pre stabilitu, a to po jeho integrácii do právneho rámca EÚ.

Fiskálna stabilizácia

Jedným dôležitým poznatkom z finančnej a hospodárskej krízy bolo, že súčasný rámec nie je správne vybavený na riešenie veľmi veľkých otrasov týkajúcich sa konkrétnej krajiny alebo eurozóny. Spoločná funkcia stabilizácie by bola dôležitým doplnkom štátnych rozpočtov. V roku 2018 Komisia predložila návrh Európskeho nástroja stabilizácie investícií²² s cieľom poskytnúť až 30 miliárd EUR v nadväzných (back-to-back) úveroch na stabilizáciu úrovni verejných investícií v prípade závažných hospodárskych otrasov. Tento návrh je stále relevantný a mal by sa považovať za rozpočtový nástroj konvergencie a konkurencieschopnosti pre eurozónu. Jeho účelom je realizáciou reforiem a príslušných investičných projektov posilniť rastový potenciál a hospodársku odolnosť členského štátu, pričom spoločná funkcia stabilizácie by pomohla zmierniť vplyv veľkých otrasov, ak by sa

²⁰ COM(2017) 823. Oznámenie Komisie – európsky minister hospodárstva a financií.

²¹ Rozsudok Súdneho dvora z 20. septembra 2016, Ledra advertising e.a./Komisia, spojené veci C-8/15 P to C-10/15 P, ECLI:EU:C:2016:701, body 55-59 a bod 67.

²² COM(2018) 387. Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady: zriadenie Európskeho nástroja stabilizácie investícií.

napriek tomu vyskytli. Mohol by sa zväžiť aj spoločný systém zaistenia v nezamestnanosti²³.

Banková únia

Cesta smerom k dobudovaniu bankovej únie si vyžaduje ďalšie úsilie na zavedenie chýbajúcich prvkov, ktoré sú nevyhnutné pre prekvitajúcu hospodársku a menovú úniu. Banková únia mala vždy pozostávať z troch pilierov – jednotného dohľadu, jednotného riešenia krízových situácií a jednotného systému ochrany vkladov. Jednotný mechanizmus dohľadu, ako aj jednotný mechanizmus riešenia krízových situácií sú už funkčné. Teraz nastal čas dosiahnuť konkrétny pokrok v treťom pilieri: spoločnom mechanizme na ochranu vkladateľov. Garancia vkladov na európskej úrovni by zabezpečila, aby boli všetky vklady v celej bankovej únii rovnako chránené, a tým sa posilní dôvera vkladateľov a zmierni sa riziko masového výberu vkladov. Hoci sa pri harmonizácii jednotného súboru pravidiel dosiahol významný pokrok, malo by sa urobiť viac, aby sa odstránili zbytočné prekážky cezhraničnej integrácie bankového systému. Banková únia by vo svojom stabilnom stave mala poskytovať regulačné rámce a inštitucionálny návrh potrebný na posilnenie odolnosti a konkurencieschopnosti bankového sektora EÚ.

Diverzifikované súvahy bánk by mali tvoriť základ pre účinnejšie rozdelenie rizika súkromného sektora a pre uvoľnenie prepojenia medzi bankami a ich príslušnými štátmi. Na tento účel Komisia v máji 2018 navrhla právny rámec pre cenné papiere zabezpečené štátnymi dlhopismi²⁴. Revidovanie regulačného zaobchádzania s expozíciami voči štátnym dlhopisom by mohlo byť ďalším spôsobom ako poskytovať stimuly bankám, aby diverzifikovali svoje portfóliá a obmedzili podiel domácich štátnych dlhopisov vo svojej držbe. Na zabezpečenie bezproblémového prechodu na nový režim by bol potrebný dôkladný návrh a významné obdobie postupného zavádzania.

Vhodné spoločné bezpečné aktívum by posilnilo eurozónu a zvýšilo účinnosť hospodárskej, menovej a finančnej únie niekoľkými kanálmi vrátane zmiernenia prepojení medzi bankami a štátmi. Mohlo by povzbudiť rozvoj a integráciu kapitálových trhov poskytnutím jednej referenčnej hodnoty na posudzovanie iných aktív a zjednodušilo by vykonávanie menovej politiky. Spoločné bezpečné aktívum má takisto potenciál znížiť priestor na destabilizáciu kapitálových tokov v rámci eurozóny v časoch zvýšenej averzie k riziku, tzv. úniku do bezpečia, ktorý škodí investíciám, a podporiť silnejšiu medzinárodnú úlohu eura.

Zmena regulačného zaobchádzania s expozíciami bánk voči štátnym dlhopisom a zavedenie spoločného bezpečného aktíva sú dve opatrenia, ktoré vyvolávajú niekoľko hospodárskych, legislatívnych, politických a inštitucionálnych otázok, ktoré bude treba riešiť paralelne, v úzkej spolupráci s členskými štátmi.

Únia kapitálových trhov

Únia kapitálových trhov podporuje spolu s bankovou úniou dobre fungujúcu hospodársku a menovú úniu a silnú úlohu eura. Zabezpečuje viac finančných prostriedkov a diverzifikáciu aktív pre spoločnosti aj investorov. Únia kapitálových trhov podporuje investície, hospodársky rast a vytváranie pracovných miest najmä vtedy, keď sú tradičné úverové kanály prostredníctvom bánk pod veľkým tlakom. Únia kapitálových trhov takisto

²³ Príspevok Komisie k neformálnemu stretnutiu lídrov EÚ27 v Sibiu (Rumunsko) 9. mája 2019.

²⁴ COM(2018) 339. Návrh nariadenia o cenných papieroch zabezpečených štátnymi dlhopismi.

propaguje konvergenciu, pretože sa snaží odstrániť nie nevyhnutné regulačné a iné ako regulačné prekážky voľného pohybu kapitálu na jednotnom trhu.

Únia kapitálových trhov využívala silnú podporu Európskeho parlamentu a členských štátov keďže sú jasne uznané výhody širšej diverzifikácie a lepšej integrácie trhov pre hospodársky rast a vytváranie pracovných miest. V dôsledku toho bolo prijatých 11 z 13 návrhov, ktoré predložila Komisia v rámci svojho akčného plánu a preskúmania v polovici obdobia²⁵. Napriek tomu v niektorých prípadoch projekt narazil na silnú odolnosť od členských štátov v politicky citlivých otázkach, ako je účinnejší dohľad EÚ a riešenie nadmerných vnútroštátnych pravidiel v oblasti cezhraničného poskytovania služieb. Aj keď únia kapitálových trhov naďalej zaznamenávala širokú podporu na najvyššej politickej úrovni, konkrétna podpora osobitných legislatívnych spisov niekedy chýbala.

Dobudovanie únie kapitálových trhov je nevyhnutné na zaručenie toho, aby kapitálové trhy v Európe dokázali odolať významným vnútorným a vonkajším výzvam týkajúcim sa stability hospodárskej a menovej únie, ako aj riešiť nové výzvy vyplývajúce z odchodu Spojeného kráľovstva z EÚ. Dohodnuté právne predpisy sa teraz musia v celom rozsahu implementovať. Okrem nedávnych výsledkov sa musia odstrániť zvyšné prekážky, napríklad odlišné režimy platobnej neschopnosti a neúčinné cezhraničné zdaňovanie, aby sa zabezpečila lepšia integrácia kapitálových trhov v Európe. Odhodlané opatrenia sú potrebné aj na úrovni členských štátov a samotných účastníkov trhu. Okrem toho by sa malo pokračovať v revízii riadenia, nástrojov a mandátov európskych orgánov dohľadu, keďže únia kapitálových trhov napreduje v zabezpečovaní toho, aby orgány boli schopné riešiť potenciálne riziká vyplývajúce z rozvoja a integrácie kapitálových trhov.

Toto úsilie treba doplniť väčšou konvergenciou postupov dohľadu, najmä na riešenie prania špinavých peňazí, ktoré stále predstavuje hrozbu pre dobré meno a stabilitu európskych kapitálových trhov a bankového sektora. Európsky parlament a Rada sa nedávno dohodli na balíku opatrení²⁶ na posilnenie úlohy Európskeho orgánu pre bankovníctvo na účely boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Zatiaľ čo reforma v spojení s nadchádzajúcim uplatňovaním piatej smernice o boji proti praniu špinavých peňazí²⁷ bude naďalej podporovať integritu finančného systému Únie, nemusí postačovať na riešenie tohto problému v celej jeho šírke. Na základe prebiehajúcej analýzy Komisie týkajúcej sa nedávnych škandálov prania špinavých peňazí v bankovom sektore bude treba zvážiť, či by bol v riešení cezhraničných aspektov prania špinavých peňazí účinnejší viac zjednotený orgán.

Medzinárodná úloha eura

Po uverejnení oznámenia o medzinárodnej úlohe eura v decembri 2018²⁸ samit eurozóny v decembri 2018 vyzval Komisiu, aby pokračovala v práci na rozvoji medzinárodného využitia eura. Euro má len dvadsať rokov a je druhou svetovou menou. Zostalo silné napriek najhorším okamihom finančnej krízy a krízy štátneho dlhu. Zároveň sa globálny poriadok stal viacpólovým s novými hospodárskymi veľmocami, inštitúciami, vznikajúcimi

²⁵ COM(2019) 136. Oznámenie Komisie – Únia kapitálových trhov: pokrok dosiahnutý pri budovaní jednotného trhu s kapitálom pre silnú hospodársku a menovú úniu.

²⁶ COM(2017) 536. Návrh Komisie na reformu európskych orgánov dohľadu.

²⁷ Smernica (EÚ) 2018/843 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu.

²⁸ COM(2018) 796. Oznámenie Komisie – Smerom k silnejšej medzinárodnej úlohe eura.

technológiami a existujúcimi právomocami, ktoré menia svoje pozície. Toto je výzva pre posilnenie hospodárskej a menovej suverenity Európy.

Komisia sa v posledných mesiacoch zapojila do aktívnych konzultácií s účastníkmi trhu, a to z verejného i súkromného sektora²⁹. Zníženie závislosti na jednej dominantnej svetovej mene má širokú podporu. Okrem toho euro je jediný silný uchádzač, ktorý má všetko potrebné atribúty svetovej meny, ktorú už účastníci trhu používajú dnes ako alternatívu k USD. Na záver sa uznáva, že prostredníctvom eura vie EÚ posilniť svoju hospodársku suverenitu a zohrávať dôležitejšiu globálnu úlohu v prospech podnikov a spotrebiteľov v EÚ a prispieť k medzinárodnej finančnej stabilite. Dobudovanie bankovej únie a únie kapitálových trhov je v uvedenom kontexte veľmi dôležité na posilnenie odolnosti a stability eura, na podporu hlbokých a likvidných kapitálových a dlhových trhov a na posilňovanie ďalšej integrácie finančného trhu. Komisia bude spolu s Európskou centrálnou bankou naďalej spolupracovať s členskými štátmi, účastníkmi trhu a inými zainteresovanými stranami na opatreniach zameraných na dosiahnutie silnejšej úlohy eura a vyzýva Európsky parlament, Radu a všetky zainteresované strany, aby toto úsilie podporili. Do budúcnosti sa navrhuje pravidelne hodnotiť pokrok dosiahnutý na politickej úrovni.

5. ZÁVERY

Komisia prostredníctvom tohto oznámenia vyzýva Európsky parlament, Európsku radu, Radu, Európsku centrálnu banku a všetky ostatné zainteresované strany, aby odhodlane pokračovali v ceste k dobudovaniu hospodárskej a menovej únie.

So zreteľom na zasadnutie samitu eurozóny 21. júna 2019 Komisia vyzýva lídrov EÚ, aby:

- **dosiahli dohodu o hlavných charakteristikách rozpočtového nástroja pre konvergenciu a konkurencieschopnosť s cieľom podporiť jeho rýchle prijatie Európskym parlamentom a Radou, schválili jeho veľkosť v kontexte viacročného finančného rámca,**
- **dokončili zmeny v Zmluve o zriadení Európskeho mechanizmu pre stabilitu v záujme jej rýchlej ratifikácie zo strany členských štátov eurozóny vrátane funkčného a účinného spoločného zabezpečovacieho mechanizmu, zabezpečenia likvidity pri riešení krízových situácií a aktívnych a účinných preventívnych nástrojov, zachovali jasné vymedzenie zodpovedností medzi účastníkmi a možnosť upraviť jednotný súbor pravidiel EÚ pre banky na základe metódy Spoločenstva, časom začlenili Európsky mechanizmus pre stabilitu do práva EÚ,**
- **obnovili úsilie o dokončenie bankovej únie počnúc politickými rokovaniami o európskom systéme ochrany vkladov,**
- **urýchlili pokrok v oblasti únie kapitálových trhov a zintenzívnili úsilie o posilnenie medzinárodnej úlohy eura.**

Bude potrebné ďalšie odhodlané kolektívne úsilie na dosiahnutie pokroku v prehlbovaní hospodárskej a menovej únie a na dobudovanie bankovej únie a únie kapitálových trhov najneskôr do roku 2025.

²⁹ COM(2019) 600. Pracovný dokument útvarov Komisie – Posilnenie medzinárodnej úlohy eura. Výsledky konzultácií.